

Accentregels voor de hedendaagse uitspraak van het Sanskrit

Het klassiek Sanskrit werd tot ongeveer 200 v.Chr. gesproken met een kwantiteits- en een muzikaal accent. Daarna werd dit laatste vervangen door een intensiteitsaccent. Het klassieke metrum is gebaseerd op het kwantiteitsaccent. Bij het reciteren krijgen de lange lettergrepen een sterkere nadruk dan de eventueel beklemtoonde korte. Lange lettergrepen worden sterk uitgerekt, terwijl de korte slechts lichtjes worden aangestipt. De positie van het moderne intensiteitsaccent lijkt op die van het Latijnse accent met dit verschil dat het een lettergreep een niveau verder terug in het woord kan gaan.

1. Klemtoon valt op de voorlaatste lettergreep als deze lang is.
2. Is dit niet het geval dan valt de klemtoon op de voor-voorlaatste lettergreep als deze lang is.
3. Zijn zowel voorlaatste als voor-voorlaatste lettergreep kort dan valt de klemtoon op de vierde lettergreep vanaf het eind.

In oudere boeken vindt men bijvoorbeeld regels als de volgende.

4. Bij enkelvoudige werkwoorden en afleidingen daarvan ligt de klemtoon meestal op de wortellettergreep. (d.i. de lettergreep die de wortel van het werkwoord bevat)
5. Daarbij komt echter nooit de klemtoon nooit verder dan de vierde lettergreep vanaf het einde van het woord. Op de vierde vanaf het einde ligt de klemtoon alleen wanneer de tweede en derde kort zijn.
6. Afleidingen van naamwoorden behouden meestal het accent van het oorspronkelijke woord, echter in aanmerking genomen regel 5. Groepen met y of v in de voorlaatste lettergreep doen niet mee bij het bepalen van de positie van het accent.
7. Bij werkwoorden en afgeleiden daarvan die verbonden zijn met voorzetsels, met augment of reduplicatie, waar de wortellettergreep kort is treedt het accent terug in het woord. Bij meerlettergrepige voorzetsels komt dan een nevenaccent op het plaats van het oorspronkelijke accent.
8. Samenstellingen behouden hun oorspronkelijke accent, behalve wanneer het eerste deel uit slechts een lettergreep bestaat. Het accent van het belangrijkste deel is echter het sterkste.

Voorbeelden:

		klemtoon	regel(s)
समाधि	samādhi	-mā-	1
विवेकः	vivekah	vi-	2
मानसं	mānasam	mā-	2
अन्तःकारः	antahkāranam	-kā-	2, 8
अहंकारः	ahamkāram	-kā-	8
बोधिसत्त्वः	bodhisattvah	-sat-	8